

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 213/2013-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť P. K., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, Advokátska kancelária, Vajnorská 20, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 71/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 71/09 **p o r u š i l** základné právo P. K., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 71/09 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. P. K. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia P. K. v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet ustanoveného advokáta JUDr. Ľubomíra Hlbočana, Advokátska kancelária, Vajnorská 20, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 213/2013-17 zo 4. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 71/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Uvedeným uznesením ústavný súd zároveň ustanovil sťažovateľovi za právneho zástupcu v predmetnom konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. Ľubomíra Hlbočana, Advokátska kancelária, Vajnorská 20, Bratislava.

2. Z obsahu sťažnosti vyplynula chronológia úkonov vykonaných v napadnutom konaní a tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Uznesením Okresného riaditeľstva PZ SR BA I, Úradu justičnej a kriminálnej polície, Odbor skráteného vyšetrovania, Oddelenia skráteného vyšetrovania Staré Mesto – západ(...), ČVS: ORP-1512/2-OSV-B1-08 zo dňa 23. 05. 2008 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku voči sťažovateľovi vznesené obvinenie zo spáchania prečinu Porušovanie domovej slobody, podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona a prečin Neoprávnený zásah do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru, podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona.

Na základe obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Bratislava I doručenej Okresnému súdu Bratislava I dňa 02. 06. 2009, vydal okresný súd Trestný rozkaz č. k. 5T 71/09 zo dňa 09. 06. 2009, ktorým uznal sťažovateľa vinným zo spáchania prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona a vymeral mu trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 1 rok. Trestný rozkaz bol sťažovateľovi doručený 24. 07. 2009.

Sťažovateľ podal proti Trestnému rozkazu č. k. 5T 71/09 odpor, ktorý doručil okresnému súdu 29. 07. 2009. (...)

Sťažovateľ podal 12. 04. 2012 sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 5T 71/09. V zákonnej lehote sťažovateľ neobdržal na sťažnosť písomnú odpoveď. Dňa 23. 05. 2012 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava I oznámenie, keď už predtým informoval súd emailom, v ktorom súdu dáva na známosť, že nie je možné mu doručovať písomnosti súdu (aj sp. zn. 5 T 71/09) na doručovaciu poštovú adresu a požiadal o osobné preberanie zásielok súdu zasielaných mu po dni 01. 04. 2012, na súde na základe avíza.

Dňa 11. 06. 2012 sťažovateľ emailom odoslaným na podateľňu okresného súdu žiadal súd o informáciu o stave vo vybavení sťažnosti na prieťahy v konaní a požiadal súd o zaslanie avíza na emailovú poštu o tom, že si môže vybavenie sťažnosti prevziať krátkym doručením na súde. Súd na email sťažovateľa nereagoval.

Podľa zisťovania sťažovateľa vykonanom na kancelárii 5T dňa 16. 7. 2012 na stav konania v trestnej veci sp. zn. 5T 71/09, súd od mája 2011 nevykonal vo veci žiadny úkon, ktorý by viedol k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Trestný spis sa nachádza

od mája 2011 u konajúceho sudcu spolu s pripojeným spisom sp. zn. 14C 85/2008 Okresného súdu Bratislava I a nie je dostupný k nahliadnutiu. (...)

Postup a činnosť súdu po podaní odporu proti Trestnému rozkazu(...) vykazuje znaky zbytočných prieťahov v konaní, neefektívneho a nehospodárneho postupu, ktorý doteraz nevedol k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ ako obvinený/obžalovaný. Počet hlavných pojednávanií, ktoré súd vytýčil neznamenal žiadny prínos pre meritórne rozhodnutie vo veci a to bez ohľadu na skutočnosť, že sťažovateľ sa viacerých pojednávanií nezúčastnil. Čl. 50 ods. 4 ústavy dáva sťažovateľovi garanciu práva odoprieť výpoveď, pričom obvinený nesmie byť k výpovedi nútený fyzickým ani psychickým nátlakom. Z upovedomenia sťažovateľa o konaní hlavného pojednávania v deň 30. 05. 2011, doručeného sťažovateľovi 17. 05. 2011 vyplýva, že súd účasť sťažovateľa na hlavnom pojednávanií nepovažuje za nutnú. Sťažovateľ má za to, že súdu od podania odporu proti trestnému rozkazu, aj s poukazom na čl. 50 ods. 4 ústavy, nič nebránilo vykonávať hlavné pojednávanie bez účasti sťažovateľa a viesť konanie k spravodlivému a rýchlemu rozhodnutiu, pretože účasť sťažovateľa nebola nevyhnutnou podmienkou konania hlavného pojednávania. Právna a faktická zložitosť veci nevykazuje podľa sťažovateľa takú intenzitu, aby tvorila prekážku včasného rozhodnutia súdu. Súd mohol využiť všetky právne prostriedky, ktoré má k dispozícii v Trestnom poriadku na objasnenie veci na hlavných pojednávaniach a na samotné rozhodnutie o vine a treste sťažovateľa. Z trestného spisu je zrejmé, že súd od mája 2011 vo veci nekoná, pričom spis spolu s dôkazom obhajoby súdnym spisom sp. zn. 14C 85/2008 Okresného súdu Bratislava I sa nachádza u konajúceho sudcu a nie je dostupný k nahliadnutiu. (...)

Z trestného spisu je zrejmé, že súd po preskúmaní majetkových, osobných a zárobkových pomerov sťažovateľa ustanovil sťažovateľovi obhajcu JUDr. Ciklamini Michal(...) Sťažovateľ z dôvodu, že ustanovený obhajca nereagoval na dve výzvy sťažovateľa, ktorou ho žiadal o stretnutie a z dôvodu, že ustanovený obhajca neprejavil vlastný záujem o osobu sťažovateľa, čiže z dôvodu, že nejavil záujem o spoluprácu so sťažovateľom, požiadal ustanoveného obhajcu, aby nevykonával žiadne úkony vo veci obhajoby sťažovateľa. Ustanovený obhajca žiadosť sťažovateľa akceptoval a sám taktiež požiadal súd o oslobodenie od povinnosti obhajovať sťažovateľa. Súd o žiadosti ustanoveného obhajcu nerozhodol.

Napriek trojnásobnej žiadosti sťažovateľa ustanoviť sťažovateľovi obhajcu, ktorého si vybral, t. j. JUDr. Lubomíra Hlbočana(...), súd do podania tejto ústavnej sťažnosti nerozhodol o žiadosti sťažovateľa a neustanovil mu vybratého obhajcu. Trestný poriadok v žiadnej svojej časti neobmedzuje právo sťažovateľa vybrať si obhajcu a požiadať súd o jeho ustanovenie, ak sú na to splnené materiálne a procesné predpoklady. Postup súdu preto považuje sťažovateľ za porušenie svojho základného práva garantovaného mu v čl. 46 ods. 1 ústavy(...), ako aj za porušenie čl. 50 ods. 3 ústavy. (...)

Od vznesenia obvinenia voči sťažovateľovi uplynuli viac ako štyri roky. Trestná vec sa stále nachádza na prvostupňovom súde, i keď nejaví znaky právnej a skutkovej zložitosti, čo dávalo predpoklad, aby bolo vo veci rozhodnuté rýchlo a bez zbytočných prieťahov. Z aktuálneho stavu veci je zrejmé, že súd bezdôvodne bráni uplatneniu a využitiu obhajoby sťažovateľa v plnom rozsahu. Súd napriek povahe a závažnosti skutku, vykonával na sťažovateľa psychický nátlak, keď neodôvodnene predvolával sťažovateľa vypovedať na hlavnom pojednávaní. V predvolaniach zdôrazňoval, že účasť sťažovateľa na hlavnom pojednávaní je bezpodmienečne nutná, vyhrožuje sa sťažovateľovi právnym postihom, dokonca dal sťažovateľa nedôvodne zatknúť za účelom uvalenia väzby na sťažovateľa sledujúc väzbou cieľ účasti sťažovateľa na hlavnom pojednávaní, teda de jure aj de facto núti sťažovateľa účasti na hlavnom pojednávaní s cieľom dosiahnuť výpoveď sťažovateľa. V konečnom dôsledku napokon súd sťažovateľovi oznámil, že jeho účasť na hlavnom pojednávaní nie je potrebná (upovedomenie doručené sťažovateľovi 17. 05. 2011).

Správanie sťažovateľa pritom nie je možné považovať za konanie, ktoré by prispelo k oddiaľovaniu rozhodnutia vo veci samej. Sťažovateľ vykonal dostatok úkonov voči súdu, aby súd mohol vychádzať z týchto jeho písomných prejavov pri rozhodovaní o vine a treste. Z prejavu sťažovateľa voči súdu je zrejmé, že k skutku, ktorý mu kladie obžaloba za vinu došlo, avšak tento skutok sťažovateľa podľa sťažovateľa, vzhľadom na všetky preukázané skutočnosti nevykazuje znaky trestného činu podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, pod ktorý obžaloba podradila konanie sťažovateľa. Rozhodnutie súdu spočíva teda najmä na právnej stránke veci a nie na skutkovej. Prejednaním na prvostupňovom súde však nedochádza k odstráneniu zbytočných prieťahov v konaní. K odstráneniu zbytočných prieťahov dôjde až konečným a právoplatným rozhodnutím súdu vo veci.

Od vznesenia obvinenia, viac ako štyri roky žije sťažovateľ v trvalej právnej neistote. Právna neistota vyvoláva v sťažovateľovi pocity krivdy, úzkosti a nespravodlivosti a neumožňuje sťažovateľovi viesť plnohodnotný a dôstojný život. Sťažovateľ si je vedomý, že až do právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku platí prezumpcia nevinu, ale toto verejnosť vníma len ako právnický termín. Podanie obžaloby a už skôr vznesené obvinenie negatívnym spôsobom zmenili pohľad rodiny, priateľov a známych na sťažovateľa, spôsobili mu stratu spoločenskej prestíže a výrazným spôsobom skomplikovalo sťažovateľovi súkromný aj pracovný život. Postavenie obvineného a zatknutie v posledný deň v roku značne skomplikovalo aj vzťahy sťažovateľa s dospelými deťmi a viedlo k podstatnému ochladnutiu rodinných vzťahov, čo sťažovateľ pociťuje ako značnú citovú ujmu. V neposlednom rade právna neistota postavenia obvineného bráni sťažovateľovi nájsť si primerané zamestnanie, vzhľadom k tomu, že so sťažovateľom bol pred podaním obžaloby ukončený pracovný pomer z dôvodu jeho nadbytočnosti. Uvedené skutočnosti sťažovateľ považuje za dôvod na domáhanie sa nemajetkovej ujmy. (...)“

2.1 Na základe uvedených skutočností sťažovateľ v súvislosti s prijatou časťou sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

Základné práva sťažovateľa P. K.(...) na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...), na(...) prerokovanie jeho veci(...) bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...), postupom a nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v trestnom konaní spisovej značky 5T 71/2009 vedenom na tomto súde boli porušené.

Okresnému súdu Bratislava I sa nariaďuje vo veci sp. zn. 5T 71/2009 konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi sa priznáva nemajetková ujma v sume 6.000 euro, ktorú mu je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania o ústavnej sťažnosti a trovy právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom. “

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 3348/2013

z 10. mája 2013 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 19. júna 2013.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Trestná vec tunajšieho súdu vedená pod sp. zn. 5T 71/2009 vykazuje priedahy. Táto skutočnosť bola konštatovaná aj v sťažnostnom konaní riešenom na tunajšom súde pod sp. zn. Spr 2107/2012. Dňa 31. 5. 2011 súd odročil hlavné pojednávanie na neurčito. Následne bol pripojený aj civilný spis sp. zn. 14C 85/2008. Pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby zabezpečenia listinných dokladov od poškodeného, ktoré sú potrebné pre ďalšie konanie vo veci, a neboli v spise pripojené.

Okresný súd Bratislava I v danej veci vytýčil hlavné pojednávanie na deň 4. 7. 2013.

V akom rozsahu bolo takto zasiahnuté do základných práv sťažovateľa, ponechávam na úvahu Ústavného súdu SR.

Sťažovateľ žiadal za porušenie svojich ústavných práv nemajetkovú ujmu vo výške 6.000 Eur, ktorú zdôvodnil najmä sťažením spoločenského uplatnenia v súvislosti so skutočnosťou, že je trestne stíhaný. Pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti P. K. ide o posúdenie, či a v akom rozsahu bolo zasiahnuté konaním Okresného súdu Bratislava I do základných práv sťažovateľa. Ústavný súd má možnosť rozhodnúť o určitej kompenzácii vo forme primeraného zadosťučinenia, ktoré je však viazané na intenzitu porušenia základných práv sťažovateľa, no nie je konaním o náhrade škody.

V dôvodoch, pre ktoré žiada priznanie nemajetkovej ujmy okrem iného dôvodil aj zatýkacím rozkazom vydaným na jeho osobu, podľa tvrdenia sťažovateľa nezákonného. Uvedený zatýkací rozkaz bol vydaný dňa 9. 12. 2010. Sťažovateľ bol na jeho základe zadržaný 31. 12. 2010 o 11,45 hod. Pred sudcu pre prípravné konanie bol predvedený v ten istý deň o 12,20 hod., pričom následne o 12,35 hod. bol prepustený na slobodu.

Dôvodom na vydanie predmetného zatýkacieho rozkazu bola nemožnosť zabezpečiť prítomnosť obžalovaného na úkonoch trestného konania. Adresu pobytu uviedol až pri výsluchu pred sudcom a teda nebolo možné z tohto dôvodu úspešne využiť inštitút predvedenia (pokús o predvedenie bol neúspešný). Zároveň sa obžalovaný vyjadril, že sa

v budúcnosti bude dostavovať na úkony súdu, čím dôvody, pre ktoré bol zatýkací rozkaz vydaný pominuli a obžalovaný bol prepustený na slobodu.

V prípade, ak Ústavný súd SR dospeje k záveru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, dovoľujem si Ústavný súd SR požiadať, aby sťažovateľom navrhované finančné zadosťučinenie nepriznal v plnej výške. (...)

Záverom tohto vyjadrenia si dovoľujem na základe Vašej výzvy oznámiť, že súhlasím, aby Ústavný súd v zmysle ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stručné stanovisko:

„Ako ustanovený právny zástupca sťažovateľa(...) Vám ctený súd na Vašu výzvu zo dňa 27. 5. 2013 oznamujem, že netrvám na tom, aby sa konalo v predmetnej vyššie uvedenej veci ústne pojednávanie.

Súčasne Vám na vašu výzvu oznamujem, že si uplatňujem trovy právneho zastúpenia, ktoré sú vyčíslené v špecifikácii trov právneho zastúpenia sťažovateľa, ktorá je prílohou tohto listu(...).“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, ktorý bol ústavnému súdu doručený 27. januára 2014, ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 5 T 71/09:

Dňa 2. júna 2009 bola na okresnom súde podaná obžaloba na sťažovateľa pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona.

Dňa 9. júna 2009 okresný súd trestným rozkazom č. k. 5 T 71/09-154 uznal vinu sťažovateľa podľa obžaloby a uložil mu podmienený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní 1 roka.

Dňa 29. júla 2009 sťažovateľ podal odpor proti uvedenému trestnému rozkazu.

Dňa 5. augusta 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 1. október 2009.

Dňa 24. septembra 2009 sťažovateľ podal na okresnom súde „*námietku zaujatosti proti policajtovi, ktorý viedol vyšetrowanie v tomto trestnom konaní*“ a z uvedeného dôvodu ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní, ktoré žiadal odročiť.

Dňa 1. októbra 2009 bolo pojednávanie odročené na 5. november 2009 pre neprítomnosť sťažovateľa.

Dňa 5. novembra 2009 bolo pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť sťažovateľa, „*s tým, že bude zisťovaný pobyt*“ sťažovateľa. V rovnaký deň okresný súd zisťoval pobyt sťažovateľa prostredníctvom Sociálnej poisťovne, a. s. (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), ako aj Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava I (ďalej len „polícia“).

Dňa 11. februára 2010 bol súdu doručený list sťažovateľa, v ktorom sa domáhal toho, aby okresný súd vrátil Krajskej prokuratúre v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) všetky ňou postúpené podania. Na záhlaví tohto listu sťažovateľ uviedol svoju adresu, ako aj „*adresu na doručovanie*“.

Dňa 15. februára 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 15. marec 2010.

Dňa 26. februára 2010 sťažovateľ navrhol odročiť nariadené pojednávanie z dôvodu, že „*zaslal ústavnému súdu(...) ústavnú sťažnosť*“ a podnet na začatie trestného stíhania prokurátorky a policajta, ktorí konali v jeho veci.

Dňa 9. februára 2010 okresný súd zisťoval pobyt sťažovateľa prostredníctvom registra obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“). V rovnaký deň polícia oznámila súdu, že sťažovateľ má prechodný pobyt na ulici V., B.

Dňa 15. marca 2010 bolo pojednávanie odročené na 22. apríl 2010 pre neprítomnosť sťažovateľa.

Dňa 22. apríla 2010 sťažovateľ podal námietku „*zaujatosti zákonného sudcu*“. Pojednávanie nariadené na tento deň bolo odročené na neurčito.

Dňa 25. apríla 2010 samosudca JUDr. J. Mihál uznesením č. k. 5 T 71/09-154 rozhodol, že nie je vylúčený z prerokovania trestnej veci sťažovateľa. Zákonný sudca v rovnaký deň požiadal ústavný súd o podanie správy, „*či bolo vo veci sťažnosti obžalovaného rozhodnuté*“.

Dňa 6. mája 2010 sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu súdu č. k. 5 T 71/09-154.

Dňa 11. mája 2010 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „*krajský súd*“), aby rozhodol o podanom opravnom prostriedku sťažovateľa.

Dňa 27. mája 2010 krajský súd uznesením č. k. 2 Tos 46/2010-226 napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 5 T 71/09-154 zrušil v celom rozsahu, pričom konštatoval, že „*sa vznesenou námietkou zaujatosti nebolo potrebné zo strany samosudcu okresného súdu zaoberať a vydávať rozhodnutie*“.

Dňa 4. júna 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 8. júna 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 6. júl 2010.

Dňa 29. júna 2010 sťažovateľ svojím podaním okresnému súdu namietal „*neurčitost*“ uvedeného uznesenia krajského súdu, nariadenie pojednávania považoval za „*predčasné*“, a preto ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní.

Dňa 6. júla 2010 bolo pojednávanie odročené na 19. august 2010 pre neprítomnosť sťažovateľa s tým, že „*bude požiadané o predvedenie obžalovaného*“, teda sťažovateľa.

Dňa 7. júla 2010 súd požiadal políciu o predvedenie sťažovateľa.

Dňa 19. augusta 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito, pretože polícii sa nepodarilo predviesť sťažovateľa.

Dňa 20. augusta 2010 súd požiadal Sociálnu poisťovňu o zaslanie správy súvisiacej s pobytom sťažovateľa.

Dňa 25. augusta 2010 polícia oznámila súdu, že predvedenie sťažovateľa bolo negatívne z dôvodu, že ten sa na udanej adrese nezdržiava.

Dňa 30. septembra 2010 súd opätovne požiadal register obyvateľov o zistenie pobytu sťažovateľa.

Dňa 28. októbra 2010 zo správy Sociálnej poisťovne vyplynulo, že sťažovateľ je zamestnaný v spoločnosti TESCO STORES SR, a. s., Kamenné námestie 1/a, Bratislava.

Dňa 2. novembra 2010 bolo telefonicky zistené, že sťažovateľ je zamestnaný v HYPERMARKETE TESCO v Bratislave na Lamačskej ceste 1.

Dňa 4. novembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 9. december 2010, pričom sťažovateľ bol predvolaný aj cestou zamestnávateľa.

Dňa 3. decembra 2010 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z „*dôvodu, že v trestnej veci 5T 71/09 koná zákonný sudca, ktorý má byť z úkonov vykonávaných v trestnom konaní vylúčený*“. V rovnaký deň požiadal súd, „*aby konanie o obžalobe bolo zákonným spôsobom pridelené inému sudcovi*“.

Dňa 9. decembra 2010 bolo pojednávanie odročené na neurčito pre neprítomnosť sťažovateľa s tým, že „*na obžalovaného bude vydaný príkaz na zatknutie*“. V rovnaký deň okresný súd vydal príkaz na zatknutie sťažovateľa.

Dňa 31. decembra 2010 bol sťažovateľ zatknutý políciou. V rovnaký deň bol sťažovateľ vypočutý sudcom pre prípravné konanie a následne bol prepustený.

Dňa 1. januára 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 3. február 2011.

Dňa 26. januára 2011 bolo do spisu založené „*Podanie obvineného*“.

Dňa 3. februára 2011 sťažovateľ podal námietku „*zaujatosti zákonného sudcu*“. Pojednávanie bolo odročené na 14. marec 2011, pretože sťažovateľ trval „*na svojej žiadosti kt. som písomne zaslal, teda, že žiadam o ustanovenie obhajcu*“. Okresný súd opatrením č. k. 5 T 71/09-267 ustanovil sťažovateľovi obhajcu JUDr. M. Ciklaminiho.

Dňa 11. marca 2011 sťažovateľ požiadal súd „*o zrušenie pojednávania*“ najmä preto, lebo „*nemá k ustanovenému advokátovi dôveru*“.

Dňa 14. marca 2011 bolo pojednávanie odročené na 14. apríl 2011 pre neprítomnosť sťažovateľa.

Dňa 1. apríla 2011 sťažovateľ podal na okresnom súde „*Žiadosť o ustanovenie zvoleného si obhajcu*“ – JUDr. Ľ. H.

Dňa 14. apríla 2011 bolo pojednávanie odročené na 5. máj 2011.

Dňa 2. mája 2011 sťažovateľ vo svojom podaní okresnému súdu uviedol, že vzhľadom na „*využitie práva odoprieť výpoveď sa ospravedlňujem z pojednávania*

vytýčeného na deň 5. 5. 2011 a žiadam súd aby vykonal pojednávanie bez mojej prítomnosti“.

Dňa 5. mája 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 30. máj 2011 na účely vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 11. mája 2011 ustanovený obhajca JUDr. M. Ciklamini požiadal súd o oslobodenie od povinnosti obhajovania sťažovateľa, pretože mu písomne vyslovil nedôveru.

Dňa 14. mája 2011 bol vo veci nariadený nový termín hlavného pojednávania na 4. júl 2011. Okresný súd opatrením č. k. 5 T 71/09-313 ustanovil sťažovateľovi obhajcu JUDr. Ľ. Hlbočana.

Dňa 18. mája 2011 sťažovateľ vo svojom podaní na okresnom súde žiadal, aby mu bol ustanovený za obhajcu JUDr. Ľ. Hlbočan.

Dňa 30. mája 2011 bol k predmetnému trestnému spisu pripojený spis okresného súdu sp. zn. 14 C 85/2008.

Dňa 4. júla 2011 bolo pojednávanie odročené na 29. júl 2011 pre neprítomnosť sťažovateľa.

Dňa 29. júla 2011 obhajca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 1. augusta 2011 sťažovateľ doručil súdu svoje „*obranné*“ podanie.

Dňa 11. novembra 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. január 2014.

Dňa 13. januára 2014 bolo pojednávanie odročené na 27. február 2014, pretože na pojednávanie sa nedostavil obhajca sťažovateľa.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 71/09 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného trestnoprávneho konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdila ani predsedníčka okresného súdu.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci treba poukázať predovšetkým na to, že, ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispel výrazne aj samotný sťažovateľ najmä tým, že v prvom štádiu napadnutého konania, ktoré možno datovať do leta roku 2011, nebol súčinnosťný s konajúcim súdom. Naopak, opakovane a svojvoľne sa nedostavil na nariadené pojednávania, ktoré museli byť pre jeho neprítomnosť minimálne šesťkrát odročené, pričom nešlo o prípady, keď sťažovateľ požiadal súd, aby vykonal pojednávanie bez jeho prítomnosti, ale išlo o prípady, keď ešte vypočutý nebol a okresný súd ho z toho dôvodu opakovane predvolával, a dokonca musel vydať aj príkaz na jeho zatknutie. Okrem toho opakovane podával okresnému súdu aj nekvalifikované návrhy, napr. navrhol odročiť nariadené pojednávanie z dôvodu, že „*zaslal ústavnému súdu(...) ústavnú sťažnosť*“, avšak podanie ústavnej sťažnosti v zásade nie je dôvodom na prerušenie trestného konania. V týchto súvislostiach už ústavný súd konštatoval, že požiadavka na konanie bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže mať svoju plnú relevanciu len pri takom návrhu na začatie konania, resp. na postup v konaní, ktorý spĺňa všetky zákonom predpísané obsahové a formálne náležitosti (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 41/02). Na uvedené

správania sťažovateľa nemohol teda ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

Využitím práv na podanie opravných prostriedkov (odpor, sťažnosť, námietky) sťažovateľ neprispel svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, pretože využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v trestnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (mutatis mutandis I. ÚS 31/01). Sťažovateľ však v prípade využitia opravných prostriedkov si musel byť vedomý toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia v jeho veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných, alebo iných dôvodov nečinný od 29. júla 2011 do 11. novembra 2013 (dva roky a štyri mesiace). Okresný súd teda viac ako dva roky vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako obžalovaný počas napadnutého súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a v uvedenom období ani správania účastníkov konania, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 € s odôvodnením, že *„Podanie obžaloby a už skôr vznesené obvinenie negatívnym spôsobom zmenili pohľad rodiny, priateľov a známych na sťažovateľa, spôsobili mu stratu spoločenskej prestíže a výrazným spôsobom skomplikovalo sťažovateľovi súkromný aj pracovný život.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, vzhľadom aj na povahu veci a nesúčinnosťné správanie sťažovateľa považuje za primerané vo výške 1 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 24. apríla 2013 a písomné

stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 19. júna 2013). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál v sume dvakrát po 7,81 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 275,94 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 55,18 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 331,12 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 a 5 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2014